

Súd: Okresný súd Trenčín
Spisová značka: 6Nt/213/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3120011332
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Fiala
ECLI: ECLI:SK:OSTN:2020:3120011332.3

Uznesenie

Okresný súd Trenčín v trestnej veci odsúdeného Z. V., nar. XX.XX.XXXX v U., Y. republika, trvale bytom J. nad I., o návrhu riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody na uloženie ochranného dohľadu, na verejnom zasadnutí konanom v ÚVTOS a ÚVV Ilava dňa 18.12.2020, samosudcom JUDr. Michalom Fialom takto

rozhodol:

Podľa § 76 ods. 3 Tr. zákona v spojení s § 78 ods. 1 Tr. zákona a postupom podľa § 460 Tr. poriadku sa odsúdenému Z. V., nar. XX.XX.XXXX, ukladá ochranný dohľad v trvaní 2 (dva) roky.

odôvodnenie:

Dňa 19.10.2020 bol Okresnému súdu Trenčín doručený návrh riaditeľa ÚVTOS a ÚVV Ilava na uloženie ochranného dohľadu odsúdenému Z. V., nar. XX.XX.XXXX.

V návrhu riaditeľ ústavu na výkon trestu odňatia slobody uviedol, že: „V súlade s ustanovením § 76 ods. 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon, Vám zasielam návrh na uloženie ochranného dohľadu odsúdenému Z. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom mesto J. nad I. a evidovaným prechodným pobytom ulica M. R. XXX/X, J. nad I.. Odsúdený je slobodný, bezdetný, vyživovaciu povinnosť nenahlásil. Uvádza, že má ukončenú strednú odbornú školu bez maturity. Odsúdený do výkonu trestu odňatia slobody nastúpil zo slobody predvedením dňa 23.11.2018 do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Banská Bystrica. Dňa 18.12.2018 bol premiestnený na ďalší výkon trestu odňatia slobody do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava. Odsúdený po absolvovaní nástupného oddielu bol zaradený do výchovného kolektívu v rámci diferenciačnej skupiny „C“. Dňa 08.11.2019 bol z dôvodu spĺňania podmienok platnej legislatívy, ako aj interných noriem umiestnený do špecializovaného oddielu - výstupný oddiel, avšak nakoľko odsúdenému bol súhrnným trestom navýšený trest odňatia slobody musel byť z uvedeného oddielu vyradený a nakoľko spĺňal zákonné podmienky bol umiestnený do výchovného kolektívu v rámci diferenciačnej skupiny „B“. Z dôvodu opakovaného spĺňania podmienok platnej legislatívy, ako aj interných noriem bol odsúdený dňa 14.08.2020 opakovane umiestnený do špecializovaného oddielu - výstupný oddiel, ale na základe menovaného negatívneho prístupu, ktoré sa prejavovalo neplnením programu zaobchádzania v bode edukácia, opakovaných disciplinárnych previnení, jeho neochotou spolupracovať na vytýčených cieľoch a v neposlednom rade s tým spojeným nevhodným pôsobením na ostatných odsúdených umiestnených vo výstupnom oddiele bol dňa 25.09.2020 z uvedeného oddielu vyradený a umiestnený do výchovného kolektívu odsúdených v diferenciačnej skupine „C“, kde sa nachádza dodnes. Menovaného správanie a vystupovanie počas celého obdobia možno označiť za kolísavé a v ostatnom období nevhodné. Komplexne ústavný poriadok nie vždy dôsledne dodržiaval, drobné nedostatky sa vyskytli v zachovávaní slušnej komunikácie. Vážnejšie nedostatky sa vyskytli v opakovanom prenášaní nepovolených vecí (z kuchyne odsúdených prenášal jedlo), čo bolo predmetom aj viacerých disciplinárnych konaní. Príkazy a nariadenia väčšinou plní, aj keď ich osobnostne neakceptuje. Časový rozvrh dňa sa snaží dodržiavať. Bola mu udelená jedna disciplinárna

odmena, disciplinárne tresty má evidované dva. Postoj k trestnej činnosti síce časom prehodnotil, priznáva sa (kradol som) a vyjadruje sa formálne kriticky, ale ciele do budúcnosti nie sú adekvátne životu bez páchania trestnej činnosti, ani menovaným akceptovanie pravidiel, povinností a zákazov nie je realizované. Počas umiestnenia vo výstupnom oddiele ani nezačal uvažovať nad svojím životom, či prevzatím zodpovednosti za svoje konanie a správanie, alebo prehodnotením svojho hodnotového rebríčka. Prístup menovaného k aktivitám na oddiele, k nácviku zvládania a riešenia záťažových situácií bol pasívny. Odsúdený je bez vlastnej snahy o pozitívnu zmenu. Voľný čas trávil v predchádzajúcom období priemerne aktívne a zmysluplne. V ostatnom období svoj voľný čas trávi pasívne a bez hlbšej zmysluplnosti, najmä odpočinkom na cele. Počas predchádzajúceho zaradenia vo výstupnom oddiele sa zúčastňoval kultúrno - osvetovej činnosti, ako aj osvetu s cieľom plynulejšieho prechodu z výkonu trestu odňatia slobody do občianskeho života, avšak aktuálne zostal úplne pasívny. Knižničný fond v ústavnej knižnici dlhodobo nevyužíva. Pracovne nie je zaradený. V období od 03.01.2019 do 25.01.2019 bol zaradený na vnútornom pracovisku v ústave, kde šil topánky, ale z organizačných dôvodov bol vyradený (plnil si základné povinnosti). Od uvedeného vyradenia sa aktívne zapája do činností pre všeobecný rozvoj osobnosti odsúdeného - pomocné práce v kuchyni odsúdených, kde sa však opakujú previnenia s prenášaním jedla z kuchyne. Kontakt s vonkajším prostredím udržiava prostredníctvom korešpondencie so známym. Počas umiestnenia vo výstupnom oddiele nadviazal kontakt formou korešpondencie aj so svojím bratom, ktorý sa takisto nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. Boli realizované pohovory s pedagógom, sociálnym pracovníkom, sociálnou kurátorkou, avšak bez záujmu o pomoc zo strany odsúdeného. Otázku zabezpečenia slušného a trvalého bývania neriešil, vyjadroval sa, že má všetko vymyslené a vybavené. Počas kontaktu neboli zaznamenané porušenia zásad slušného správania a vystupovania, vzťahy udržiava korektné. Odsúdený z hľadiska komplexnosti neparticipuje na plnení ani základných cieľov stanovených v programe zaobchádzania. V rámci individuálneho prístupu k odsúdenému možno konštatovať, že svojím správaním, pasívnym prístupom, vyjadrovaným nezaujmom, úmyselnou neochotou a negatívnym postojom k riadnemu výkonu trestu odňatia slobody nie je možné konštatovať, že sa bude snažiť viesť riadny život po prepustení. Resocializačná prognóza je hodnotená ako nepriaznivá na základe vysokého rizika sociálneho zlyhania, a to z dôvodu sociálnej neukotvenosti, absencie legálneho zamestnania pred nástupom do výkonu trestu odňatia slobody, dosiahnutého nízkeho vzdelania, finančných problémov, ako aj opakovanej trestnej činnosti. Trestná minulosť odsúdeného vid'. odpis registra trestov. Záverom hodnotenia je nutné konštatovať, že odsúdený počas výkonu trestu odňatia slobody plnením svojich povinností a svojím správaním nepreukázal polepšenie, ktoré by odôvodňovalo záver, že po prepustení povedie riadny život. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, navrhujem uložiť menovanému ochranný dohľad.“

Zo skráteného výpisu klienta (č. I. 2) súd zistil, že odsúdený vykonával trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov, so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, uložený mu trestným rozkazom Okresného súdu Zvolen sp. zn. OT/122/2018 zo dňa 23.11.2018, pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zákona, na ktorého výkon nastúpil dňa 23.11.2018 a ktorý po započítaní doby zadržania vykonal dňa 21.05.2020.

Následne nastúpil na výkon súhrnného trestu odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky, so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 4T/25/2018 zo dňa 20.11.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4To/8/2020 zo dňa 13.02.2020, a to pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 2 písm. b) Tr. zákona, pre prečin porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Tr. zákona a pre prečin poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zákona, ktorý má po započítaní doby trestu a väzby predpokladane vykonať dňa 11.01.2021.

Vyššie uvedeným rozsudkom súd zrušil z dôvodu uloženia súhrnného trestu výrok o treste vo veci Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2T/21/2016 (pokus prečinu krádeže podľa § 14 k § 212 ods. 2 písm. a/, ods. 3 písm. b/ Tr. zákona).

Z odpisu registra trestov (č. I. 5) a z obsahu spisu vyplynulo, že odsúdený bol doposiaľ 21-krát súdne trestaný, z toho 19-krát pre trestný čin krádeže. Celkom mu bolo uložených 18 nepodmienečných trestov odňatia slobody.

Zástupca ÚVTOS a ÚVV Ilava na verejnom zasadnutí uviedol, že od zaslania návrhu riaditeľa ústavu nedošlo k zmene v hodnotení odsúdeného.

Odsúdený na verejnom zasadnutí uviedol, že: „Ja len toľko, netvrdím, že to čo je napísané v hodnotení, nie je pravda, ale neviem sa s tým stotožniť úplne. Ja som sa na ten výstupný oddiel nepýtal. Robím celý trest, viem, že som pochybil, odsedel som si svoj trest do hodiny do dňa. Prečo by som mal trpieť ešte ďalej? Vo výkone trestu tým, že mi bude uložený ochranný dohľad. Či mi už súd verí alebo nie, situácia v akej sa momentálne nachádza celý svet mi nedovoľuje už ďalej páchať trestnú činnosť a preto sa chcem zamestnať, aj keď to bude ťažké, začať viesť normálny život. Hovorím, že podľa mňa nie je dôvod mi ochranný dohľad dávať, nakoľko som sa správal aj voči referentom a voči pedagógom slušne, nikdy som sa k nim hrubo nevyjadroval a ako som hovoril som zaradený v kuchyni, kde by sa už iní dali vyradiť, ale ja tam stále pracujem a viem že spravovateľ ako celé vedenie kuchyne je so mnou spokojné, aj napriek tomu že som pochybil.“

Na oboznámené listinné dôkazy uviedol, že: „Ja som si spomenul, pedagóg ktorého mám teraz, tiež nevidí dôvod a smeje sa tomu, čo urobil jeho kolega, že na základe toho čo ste čítali mi vystavil ochranný dohľad, lebo na výstupný oddiel môžete ísť aj s kazeňákmi, tí sú delení trestami, ale tam sa nesmie dostať žiadny. Ja podotýkam iba 2, z toho mi bol daný 1 len preto, že som z kuchyne niečo odcudzil, ale to v malom množstve a ako som už spomínal, pedagóg nevidí dôvod mi tento trest dávať lebo som neabsolvoval ani bezpečnostný režim, za ktorý sa tento ochranný dohľad navrhuje.“

Obhajca na verejnom zasadnutí k oboznámeným listinným dôkazom uviedol, že: „K oboznámeným listinným dôkazom obhajoba uvádza, že hodnotenie rizika sociálneho zlyhania považuje za nesprávne, nakoľko toto bolo dané ako vysoké, pri čom je však stredné a to z toho dôvodu, že v bode 5 bolo chybné určené ako 1 bod pri položke veku - 39 a menej rokov, avšak odsúdený má 40 rokov. A pri položke 6 - pohlavie, je táto položka diskriminačná a preto sa používať nemá a tým pádom by šlo skóre na úrovni 11 bodov a teda riziko je stredné.“ Právom konečného návrhu uviedol, že: „Obhajoba s návrhom nesúhlasí, ukladanie ochranného dohľadu v takomto konaní nemôže revidovať akékoľvek nedostatky odcudzujúceho rozhodnutia, pre uloženie ochranného dohľadu nie sú splnené podmienky, nakoľko v zásade sa ochranný dohľad ukladá páchatelom závažných trestných činov, vo všeobecnosti obzvlášť závažných zločinov a nie páchatelom drobných krádeží, kde trestná sadzba je do 3 rokov, keďže riziko sociálneho zlyhania je možné hodnotiť ako stredné a vzhľadom k malej závažnosti páchanej trestnej činnosti nie je dôvod ďalej sprísňovať účinky trestnoprávnej represie na odsúdenom ukladáním ochranného dohľadu aj po výkone trestu zvlášť za situácie, keď ani vo výkone trestu neboli využité všetky výchovné opatrenia, ktoré ústav má a to najmä umiestnenie odsúdeného, ktorý neplní svoje povinnosti do oddielu bezpečnostným režimom, čo pri danom odsúdenom sa nestalo. Obhajoba tak navrhuje návrh zamietnuť.“

Prokurátor na verejnom zasadnutí uviedol, že: „Vážený súd, vzhľadom na vykonané dokazovanie, najmä vzhľadom na odpis registra trestov, z ktorého je zrejmé, že odsúdený bol už 25-krát odsúdený a mnoho krát vo výkone trestu odňatia slobody súhlasím s podaným návrhom ÚVTOS Ilava a dokonca si myslím, že pri ukladaní posledného trestu mal byť odsúdenému uložený ochranný dohľad, pretože už vtedy boli posledné podmienky na jeho uloženie.“

Podľa § 76 ods. 3 Tr. zákona súd môže na návrh prokurátora alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu uložiť odsúdenému pred skončením výkonu trestu odňatia slobody ochranný dohľad aj bez splnenia podmienok uvedených v ods. 2, ak vzhľadom na správanie počas doterajšieho výkonu trestu odňatia slobody nemožno od neho očakávať, že po prepustení z výkonu trestu povedie riadny život.

Podľa § 78 ods. 1 Tr. zákona ochranný dohľad sa ukladá na jeden rok až tri roky.

Podľa § 460 ods. 1 Tr. poriadku o uložení ochranného dohľadu mimo hlavného pojednávania rozhoduje súd, v ktorého obvode sa naposledy vykonáva trest odňatia slobody.

Podľa § 460 ods. 2 Tr. poriadku o uložení ochranného dohľadu odsúdenému, ktorý počas výkonu trestu odňatia slobody svojím správaním nepreukázal, že od neho možno očakávať, že po prepustení z výkonu trestu povedie riadny život, rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu na výkon väzby alebo riaditeľa ústavu na výkon trestu odňatia slobody, v ktorom sa trest vykonáva.

Súd po vykonaní verejného zasadnutia a po oboznámení spisového materiálu, dospel k záveru, že návrh je dôvodný.

Súd pri hodnotení splnenia podmienok pre uloženie ochranného dohľadu odsúdenému vychádzal primárne z hodnotenia ústavu, ktoré hodnotenie negatívne popisuje odsúdeného počas doby výkonu trestu odňatia slobody. Tu súd prihliadol predovšetkým na skutočnosť, že odsúdený:

- bol 2-krát disciplinárne potrestaný,

- 25.09.2020 bol vyradený z výstupného oddielu, a to pre negatívny prístup, ktorý sa prejavoval neplnením programu zaobchádzania v bode edukácia, opakovaným disciplinárnym previneniam, neochotou spolupracovať na vytýčených cieľoch a nevhodným pôsobením na ostatných odsúdených,

- správanie a vystupovanie je celkovo hodnotené ako kolísavé a v ostatnom období nevhodné, keď komplexne ústavný poriadok nie vždy dôsledne dodržiaval, drobné nedostatky sa vyskytli v zachovávaní slušnej komunikácie, vážnejšie nedostatky sa vyskytli v opakovanom prenášaní nepovolených vecí (z kuchyne odsúdených prenášal jedlo), čo bolo predmetom aj viacerých disciplinárných konaní,

- postoj k trestnej činnosti síce časom prehodnotil, priznáva sa (kradol som) a vyjadruje sa formálne kriticky, ale ciele do budúcnosti nie sú adekvátne životu bez páchania trestnej činnosti,

- akceptovanie pravidiel, povinností a zákazov nie je realizované, počas umiestnenia vo výstupnom oddiele ani nezačal uvažovať nad svojim životom, či prevzatím zodpovednosti za svoje konanie a správanie, alebo prehodnotením svojho hodnotového rebríčka.

- prístup k aktivitám na oddiele, k nácviku zvládania a riešenia záťažových situácií bol pasívny, odsúdený je bez vlastnej snahy o pozitívnu zmenu,

- z hľadiska komplexnosti neparticipuje na plnení ani základných cieľov stanovených v programe zaobchádzania.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je podľa súdu zrejmé, že odsúdený nielenže nevyužil čas vo výkone trestu odňatia slobody k vlastnej resocializácii, ale negatívnym spôsobom zasahoval aj do resocializačného procesu iných odsúdených, z ktorých dôvodov bol po viacerých upozorneniach nakoniec aj vyradený z tzv. výstupného oddielu. Negatívnym výsledkom jeho doterajšieho pôsobenia vo výkone trestu sú celkom 2 disciplinárne tresty. Negatívny prístup k vlastnej resocializácii v spojení s trestnou minulosťou (21-krát súdne trestaný) a porušovaním ústavného poriadku, skutočne nedáva záruku, že po prepustení na slobodu odsúdený povedie riadny život.

Pokiaľ ide o argumenty obhajoby, že nie sú splnené podmienky pre uloženie ochranného dohľadu k tomu je potrebné uviesť nasledovné.

Po prvé ochranný dohľad v zmysle § 76 ods. 3 Tr. zákona nie je viazaný na závažnosť trestnej činnosti, ale vyslovene na správanie sa odsúdeného vo výkone trestu. Preto je možné uložiť ochranný dohľad aj páchatelovi drobných krádeží.

Po druhé zákon nepodmieňuje uloženie ochranného dohľadu umiestnením do oddielu s bezpečnostným režimom a dokonca nemusí byť odsúdenému udelený ani disciplinárny trest. Tu súd pripomína, že odsúdenému boli uložené 2 disciplinárne tresty. Dokonca jeden za to, že odsúdený ako sám uvádza odcudzil niečo z kuchyne, pričom vo výkone trestu je práve pre trestný čin krádeže. Len ťažko možno očakávať vedenie riadneho života odsúdeným na slobode, keď ten kradol ešte aj vo výkone trestu odňatia slobody.

Po tretie pokiaľ ide o pojem správania sa vo výkone trestu ten podľa súdu nemožno zúžiť iba na aktívne porušovanie právnych predpisov v rámci výkonu trestu, ale možno ním myslieť aj pasívny prístup odsúdeného k vlastnej resocializácii, pre ktorý s ohľadom na ďalšie okolnosti na strane odsúdeného

(napr. náhľad na trestnú činnosť, trestná minulosť) nebude možné od neho očakávať vedenie riadneho života v podmienkach na slobode. Tu je potrebné poukázať, že účelom trestu odňatia slobody v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zákona totiž nie je iba zabránenie páchania trestnej činnosti odsúdenému tým, že je obmedzený na osobnej slobode, ale účelom trestu je aj vytvorenie podmienok pre jeho ďalšiu výchovu (resocializáciu), aby sa smerom do budúcnosti trestnej činnosti nedopúšťal. Nevyhnutnou podmienkou pre naplnenie účelu trestu tak je aj istá participácia odsúdeného na vlastnej prevýchove. Čomu zodpovedá aj povinnosť uvedená v § 39 písm. c) zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody t. j. povinnosť plniť úlohy vyplývajúce z programu zaobchádzania. V tejto časti súd pripomína, že odsúdený bol vyradený z výstupného oddielu aj pre nespoluprácu. Zákonodarca však nerezignoval v prípade tých odsúdených, ktorí odmietli participovať na vlastnej resocializácii vo výkone trestu, ale pre zabezpečenie ochrany spoločnosti ustanovil možnosť uložiť takémuto odsúdenému ochranný dohľad v zmysle § 76 ods. 3 Tr. zákona.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že pre správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody nemožno od neho očakávať, že povedie riadny život na slobode a preto mu súd uložil ochranný dohľad.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť do 3 (troch) pracovných dní odo dňa jeho oznámenia prostredníctvom Okresného súdu Trenčín na Krajský súd v Trenčíne. Sťažnosť má odkladný účinok.